

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Pogorîrea Sf. Duh — Lumină din Lumina Sfintei Treimi

Domnul și Mintuitorul nostru Iisus Hristos a întemeiat Biserica Sa pe Crucea Golgoetei și a desăvârșit-o la Pogorîrea Sfântului Duh când Sfinții Sai Apostoli au primit Harul de a propovădui învățătura Mintuitorului tuturor neamurilor pământului. De pe Crucea Golgoetei se revărsa asupra noastră flacăra nestinsă a unei iubiri divin-umane, a iubirii veșnice. Brațele întinse pe Cruce sînt brațele nemărginitei iubiri care îmbrățișează întreaga lume, chemîndu-o la viața cea nouă în Iisus Hristos.

La Pogorîrea Duhului Sfânt această chemare se desăvârșește prin puterea cea de viață datătoare a Sfântului Duh prin care Sfinții Apostoli propovăduiesc Evanghelia lui Iisus Hristos și botează pe primii creștini care fac parte dintre toate neamurile pământului adunați aici la Sărbătoarea iudeilor. Sfântul Duh coborît din înălțimea tronului ceresc asupra Ucenicilor Mintuitorului i-a transformat în flăcări apostolice, în propovăduitori neînfricați ai Cuvîntului lui Dumnezeu. Cei care la Învierea cea de-a treia zi stăteau încuiați în casă de frică, devin plini de curaj și propovăduiesc învățătura cea nouă în toate limbile pământului, pentru toate neamurile care îl așteptaseră pe Mesia secole de-a-rîndul.

„Întru El era viață și viața era lumina oamenilor” ne spune Sfîntul Evanghelist Ioan, această Lumină din Lumina Sfintei Treimi pe care întinericul nu a putut să o cuprindă a luminat peste veacuri pe propovăduitorii Cuvîntului și pe cei ce au primit Cuvîntul aducînd roadele cele de viață datătoare ale Evangheliei Mintuitorului.

Lumină din Lumină, Lumina Treimică s-a pogorît peste Sfinții Apostoli învîluindu-i cu puterea Harului celui de viață datătoare și transformîndu-i în propovăduitori ai Evangheliei Domnului. Această Lumină a transformat — pe drumul Damascului — un prigonitor în apostol, a făcut din cel ce „pusia Biserica lui Hristos” o flăcără apostolică, l-a ridicat pe culmea unirii duhovnicești cu Hristos de unde contemplă tainele dumnezeirii și le comunică lumii. Căci Apostolii au fost chemați nu numai să-L cunoască pe Hristos, ci să-L și arate lumii, adică să fie Apostoli, aceasta este adevărul sens al cuvîntului.

Iar marea lucrare misionară a apostoliei este puterea divină revărsată din Hristos în inima lor și devenită faptă de imoie și cîștigare a lumii pentru Evanghelia Domnului. Chemarea la Apostolie, desăvîrșită prin harul Duhului Sfînt în ziua Cincizecimii și pe drumul Damascului, este un îndemn pentru noi de a ne încadra în această perspectivă sublimă, pentru care și-au sfîșiat trupurile în ghimpul suferinței și au trecut prin rugurile morții nenumărați martiri ai creștinismului.

„Întinericul a trecut și iată, răsare lumina cea adevărată” (I Ioan 2, 8) lumina Evangheliei lui Hristos, lumina dragostei nemărginite, a dragostei jertfelnice, a dragostei care trece dincolo de veacuri, din vremelnice la veșnicie. „Să lepădam dar lucrurile întinericului și să ne îmbrăcăm în armele luminii” (Rom. 13, 12) ne îndeamnă marea Apostol al neamurilor, să trăim în pace și bunăînțelegere cu semenii noștri, să iertăm tuturor toate, căci așa vom împlini Legea lui Hristos.

După sărbătoarea Pogorîrii Sfîntului Duh, înțeleapta rînduială pe care Sfinții Părinți din epoca de aur a creștinismului ne-au lăsat-o, sărbătorim Sfînta Treime mărturisind încă odată temeinicia credinței noastre al cărei izvor este Treimea cea de o ființă și nedespărțită, așa cum o oglindesc și cîntările jertfei celei fără de sînge care este Sfînta Liturgie.

Sărbătorirea Sfintei Treimi îndată după întemeierea Bisericii creștine simbolizează unitatea pe care Iisus Hristos a lăsat-o Bisericii Sale. Acest Testament întemeiat pe dragostea cea nemărginită a Celui ce s-a jertfit pe Sine pentru mîntuirea neamului omenesc, își are corespondentul și în natura inconjurătoare. Și aici elementele cele mai diverse alcătuiesc o unitate și un echilibru desăvîrșit. Numai omul care este mereu supus greșelii a încălcat unitatea lăsată de Hristos în Biserica Sa. Trezită la realitate creștinătatea încearcă să refacă această unitate chemînd toate semîmănturile pământului la realizarea dezideratului de pace și bunăînțelegere între oameni.

Și așa cum Sfîntul Apostol Pavel îl îndemna pe ucenicul său Timotei să fie treaz întru toate, să facă lucrul evanghelistului, slujba sa să o facă deplin, să ne rugăm ca Bunul Dumnezeu să ne ajute să realizăm binele, să ne iubim unii pe alții așa cum El ne-a iubit pe noi, ca să putem spune cu marea Apostol: „Lupta cea bună m-am luptat, am ajuns la capătul drumului, păzind credința” (II Tim. 4, 7), astfel vom dobîndi „cununa dreptății” care este pre-gătită tuturor celor ce L-au iubit pe El.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Lucrarea Duhului Sfînt în Biserică

Cu sărbătoarea Rusaliilor sau a Pogorîrii Duhului Sfînt a început o epocă nouă în istoria mîntuirii neamului omenesc. Aceasta este ziua în care a luat ființă în chip văzut Biserica, adică împărăția lui Dumnezeu pe pămînt, flacăra Duhului Sfînt în lume. Acum s-a împlinit țelul final al întrupării, al jertfei de pe cruce și al învierii Domnului.

Iată cît de minunată s-a arătat lucrarea Duhului Sfînt în lume. Căci deși fiecare Apostol a primit pe Duhul Sfînt și au pornit în lume vestind tainele împărăției lui Dumnezeu, în graiul tuturor popoarelor, deși cei ce s-au botezat erau „bărbați cucernici din toate neamurile care sînt sub cer”, s-a creat o unitate nouă spirituală, un așezămînt în care toate se adună ca mădularele într-un trup, s-a născut Biserica, trupul cel tainic al lui Iisus Hristos.

Lucrarea Duhului Sfînt, pogorît în inimile Apostolilor și în inimile celor ce au primit botezul, a biruit puterea centrifugă care desparte pe oameni, și, păstrîndu-și fiecare graiul și firea, iudeul a rămas iudeu, elinul a rămas elin, romanul a rămas roman, arabul a rămas arab ș.a.m.d., dar fiecare au ajuns să viețuiască într-un gînd și o simțire, s-a născut în fiecare „omul cel nou”, omul călăuzit de Duhul Sfînt. Astfel Duhul care „adună a biruit duhurile care împart”, pentru că tot ce era „al meu” a rămas la mormîntul Domnului.

În ziua Pogorîrii Duhului Sfînt peste Apostoli, unirea noastră cu Hristos a devenit deplină. Căci Duhul Sfînt nu numai înnoiește pe cei ce cred în Iisus Hristos, ci formează împreună cu ei Templul lui Hristos. Hristos este capul Bisericii, care este trupul Său. Noi toți sîntem botezați într-un singur Duh, pentru a forma un singur trup. Deși fiecare primește pe Duhul Sfînt prin Taina Botezului, nu-l primește spre a fi despărțit de celelalte mădulare ale trupului lui Hristos, ci tocmai pentru a forma cu ele un singur trup.

Duhul Sfînt primit prin Taina Botezului nu dă dreptul să fim alt mădular în Trupul Tainic al lui Hristos, decît acela pe care l-am primit de la început.

„Nu poate forma fiecare nou botezat un trup, nici chiar mai mulți botezați un trup, căci: „Este un singur trup și un singur Duh, precum și chemați ați fost la o singură nădejde a chemării voastre. Este un Domn, o credință, un botez” (Efes. 4, 4—5).

„Pentru că într-un Duh ne-am botezat noi toți, ca să fim un singur trup... Căci trupul nu este un mădular, ci multe. Dacă piciorul ar zice: Fiindcă nu sînt mină, nu sînt din trup, nu pentru aceasta nu este el din trup... Dar acum Dumnezeu a pus mădularele, pe fiecare din ele, în trup, precum a voit” (I Cor. 12, 12—20). „Iar voi toți sînteți trupul lui Hristos și mădulare (fiecare) în parte. Și pe unii i-a pus Dumnezeu în Biserică: întii apostoli, al doilea prooroci, al treilea învățători, apoi pe cei ce au darul de a face minuni, apoi darurile vindecărilor, ajutorările, cîrmuirile. „Oare toți sînt prooroci!... Oare toți pot să tîlmăcească?”

Iisus Hristos a murit pentru ca să-i unească pe toți cu Sine și să-i împace cu Dumnezeu-Tatăl. El a împăcat prin cruce pe oameni cu Dumnezeu și i-a apropiat pe unii de alții, ca să creeze un „om nou” și „să întemeieze pacea” (Efes. 2, 15).

De la Pogorîrea Duhului Sfînt nu mai trebuie să ne socotim izolați și independenți religioși unii de alții, ci trebuie să fim membre ale aceleiași Trup al lui Hristos.

Dacă cineva nu e născut din apă și Duh, adică nu e botezat, el nu poate intra în împărăția lui Dumnezeu, zice Sf. Ev. Ioan (Ioan 3, 5). „Dacă cineva nu are Duhul lui Hristos acela nu este al Lui” (Rom. 8, 9).

Biserica este așadar Hristos în toți, uniți prin lucrarea Duhului Sfînt într-un chip viu și indisolubil.

Este o singură Biserică, fiindcă unul este Capul ei, Hristos, și toți credincioșii sînt mădulare ale aceleiași Trup Tainic al lui Hristos, alcătuit din mai multe mădulare. „Există un singur corp și un singur Duh.” Această unitate în Hristos a fost conștiința de Duhul Sfînt în ziua Cincizecimii.

Deși darurile Duhului Sfînt sînt diferite și ele se dau mădurelor în chip deosebit și uneori treptat, nu toate deodată și unuia toate, totuși Duhul Sfînt este cel ce păstrează unitatea trupului tainic al lui Hristos.

De aceea Sf. Ap. Pavel îndemna pe credincioșii din vremea sa și desigur și pe noi: „Păziți unitatea Duhului întru legătura păcii” (Ef. 4, 3).

După cum în trup nu toate mădularele sînt uniforme, ci sînt legate între ele, tot astfel în Trupul tainic al lui Hristos nu este uniformitate, ci o unitate în diversitate, Duhul care a creat trupul cel duhovnicesc a făcut și mădularele deosebite pe unele de

alte, în așa fel că ele se completează și se ajută. Nici un mădular nu este singur și numai pentru sine, fiecare este strîns legat de celelalte și slujește desăvîrșirii Trupului întreg.

În epistola către Efeseni întîlnim elementele care formează unitatea Bisericii (Ef. 4, 6): „Un Dumnezeu și Tatăl al tuturor, un Domn (Iisus Hristos), un Duh, o credință, un botez, un singur trup și o singură nădejde.”

Minunată a fost lucrarea Duhului Sfînt asupra Apostolilor. Ei au devenit oameni noi, oameni duhovnicești. După Pogorîrea Sf. Duh asupra lor nu mai sînt aceiași. Ieri erau fricoși, acum sînt plini de curaj; neputincioși și slabi ieri, acum plini de înțelepciune, de tact și de hotărîre. În viața lor dispar preocupările personale, cărora le ia locul idealul de a vesti învierea și mîntuirea sufletelor. De acum ei devin „martorii Învierii” și nimeni și nimic nu-i va despărți de această mărturie. „Veți lua puterea, le-a spus Iisus, venind Duhul Sfînt peste voi, și-mi veți fi Mie martori în Ierusalim și în toată Iudeea și Samaria și pînă la marginea pămîntului” (Fapte 1, 8).

Din inima lor, atînsă de flacăra Duhului Sfînt au curs „rîuri de apă vie” (Ioan 7, 38), ca din piatra din pustie.

Minunea n-a fost cu nimic mică dacă ne gîndim că cele trei mii de persoane care s-au botezat în ziua de Rusali, n-au fost dintre cei pregătiți pentru aceasta de apostoli, poate nici n-au cunoscut întreaga activitatea Mintuitorului. Ei au primit după aceea învățătura apostolilor, au rămas statornici în credință și în adevăr, au format o familie duhovnicească nouă, care i-a unit peste toate deosebirile care îi despărțeau și i-a hrănit, prin Duhul Sfînt, cu învățătura Domnului și cu Trupul și Sîngele lui Hristos în Sf. Cuminătură.

Așa s-a născut Biserica celor dinții botezați în numele Sfintei Treimi.

Desigur Biserica primară n-a fost un suflet fără trup, n-a fost numai ceva duhovnicesc, numai har nevăzut, dar trupul ei care s-a născut și care s-a format din mădulare din ce în ce mai multe, a păstrat „unitatea Duhului în legătura păcii.”

Duhul Sfînt era cel ce conducea Biserica, prin apostoli și prin urmași

† VASILE

Episcopul Oradiei

(Continuare în pag. a 2-a)

Citeva numiri biblice ale Sf. Botez și semnificația lor

Taina Sfîntului Botez — poarta de intrare în împărăția Harului lui Iisus Hristos, în Biserică, are mai multe numiri atît în Sfînta Scriptură cit și la Sfinții Părinți. Unele numiri privesc partea văzută sau materia Tainei; altele descoperă lucrarea Duhului Sfînt care împărătește celui botezat Harul cel nevăzut, cel ce șterge păcatul strămoșesc și păcatele personale (în cazul adulților) deschizînd ugețul cel bun către Dumnezeu al neofitului (I Petru 3, 21). Alte numiri, vrînd să arate că adevărul Botez creștin a început a fi împărtășit credincioșilor abia după Pogorîrea Duhului Sfînt la Cincizecime, insistă asupra numirii de botez cu foc, deoarece, atunci, Duhul Sfînt s-a arătat în chipul limbilor „ca de foc”. Numirea de botez cu apă este atribuită de obicei Botezului dat de Sf. Ioan Botezătorul celor ce veneau la dînsul „în deșertul Iudeei” (Matei 3, 1, 5—6). Acest Botez era întotdeauna și chiar de către Sf. Ioan pus în opoziție cu „Botezul cu Duh Sfînt și cu foc” pe care avea să-l dea Iisus Hristos.

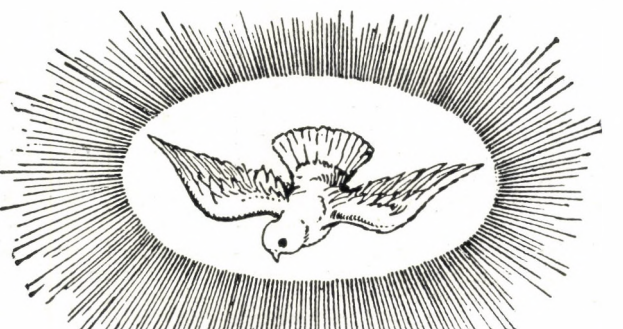
Botezul lui Ioan, o spune el însuși, era împărtășit celor ce veneau la dînsul „spre pocăință”, adică în vederea pocăinței, fără a avea putere de a ierta păcatele. Celălalt Botez, cel adevărat, este rodul jertfei mîntuitoare de pe Cruce și al Învierii Mintuitorului nostru Iisus Hristos. El aducea mai întîi iertarea păcatului strămoșesc, prin „nimicirea trupului păcatului” (Rom. 6, 5—8) și apoi nașterea la viața Harului prin Învierea cu Hristos. Iisus este cel ce botează „cu Duhul Sfînt” — zice Sf. Ioan Botezătorul (Ioan 1, 33), în înțelesul că Iisus — Fiul lui Dumnezeu

și Dumnezeu adevărat, unit cu Duhul Sfînt prin fire, îl trimite pe acesta la Cincizecime Sfinților Apostoli și, prin ei, Bisericii pînă la sfîrșitul veacurilor.

Înși Sfinții Apostoli au stăruit asupra deosebirii dintre cele două Boteze: „Ioan a botezat cu botezul pocăinței, spunînd poporului să creadă în Cel ce avea să vină după el, adică în Iisus Hristos” — zice Sf. Apostol Pavel (F. Ap. 19, 4). Chiar dacă și unii dintre ucenicii lui Iisus „botează” în timpul activității sale publice (Ioan 4, 2), ei nu făceau altceva decît ceea ce împlineau și Ioan și

Prot. dr. Gheorghe Lițiu

(Continuare în pag. a 3-a)

Cu Arghezi prin tradiție

S-a întâmplat ca una din vizitele pe care Arghezi mi le făcea în biroul meu de bibliotecar al Patriarhiei să fie într-o simăbătă, primăvara, în ajun de Rusalii. Isprăvind și o treabă oarecare la Marea Adunare Națională, în care devenise deputat, s-a abătut din drum, străbătând luminișul dealului cu turle, după ce avusese grijă să mă prevină prin telefon, la un ceas de vorbă. Patriarhul Justinian, care-și avea cabinetul cu ferestrele la drum și în imediata vecinătate a bibliotecii, nu era străin nici de vizitele poetului la mine, nici de amănuntul că, de fiecare dată, acesta făcea un popas pe coridorul de trecere, oprindu-se în fața portretului lui Iosif Gheorghian și privind-l ca pe o icoană, nemșcat, cu palăria în mână, preț de câteva clipe.

— Vezi, îmi spunea Arghezi după aceea, pe pictorul Mirea cel din „Virful cu dor” nu pot să-l sufăr, are ceva vulgar în imaginație, dar tabloul acesta mi se pare un cap de operă. Mă întilnesc în el cu un Gheorghian viu și mai mult decât viu, cu un chip care ține de inefabil. Îmi e foarte drag.

De fapt, tabloul era o copie de pe originalul lui Mirea, făcută anume pentru galeria mitropolitelor primați ai Ungrovlahiei. Poetul vibra interior de fiecare dată, poate cu aceeași emoție cu care și-l amintea, după o jumătate de veac, pe blîndul Iosif primindu-l în chinovia de la Cernica, împrumutându-i numele de călugăr, hipnotonindu-l ierodicon la Mitropolie, încurajându-i ucenicia literară și, mai târziu, încercînd să-i îmblînzească apostasia cu unul din acele gesturi de care nu sînt în stare decât spiritele cu adevărat nobile. De-a lungul unei vieți, Arghezi și l-a revendicat pe mitropolitul Iosif drept părintele său duhovnicesc și niciodată nu vorbea de el fără să-i tremure vocea.

Ni s-au adus dulceturi și cafele și am rămas amîndoi de taină pînă către orele unsprezece. Nu mai știu ce anume am vorbit noi atunci, dar nu la aceasta vreau să mă opresc. La un moment dat a intrat maica Achilina, credincioasă cămărașă a reședinței patriarhale.

— Prea Fericitul vă poștește pe amîndoi în oficiul sufrageriei.

— Cum, adică, pe amîndoi m-am nedumerit eu.

— Adică, și pe domnul Arghezi.

— Știe că e aici?

— L-a văzut pe fereastră, venind, iar eu i-am spus că încă n-a plecat.

De abia atunci mi-am adus aminte că eram în simbăta moșilor și că Patriarhul, viță de țaran și fost preot de țară, legat pînă-n adîncuri de tradiția pămîntului, își pomenea morții nu numai după ritualul strict bisericesc, ci și după unul pe care-l moștenise din bătrîni și pe care îl păstra fără abateri. Lîngă sufragerie se adunaseră părinții catedralei, care tocmai isprăviseră parastasul, oameni de serviciu, secretarul, dactilografa, bucătarul, șoferii și cei ce se mai aflau în slujba apropiată a stăpînului casei. Pe masă erau înșirate, pe mai multe rînduri, farfurioare cu colivă și tot atîtea ulcele de lut smălțuit, înflorate, pline cu cireșe, în mijlocul cărora ardea o luminare. Ne-am așezat și noi lîngă ceilalți și îndată, întrerupîndu-și pentru cîteva minute audiențele, a sosit Patriarhul și a început să „împartă”. Punea coliva și vasul cu cireșe în mîinile părintelui Benedict și zicea: Pentru Miron patriarhul; în ale părintelui Grigore; Pentru Nicodim patriarhul; în ale părintelui Dionisie; Pentru Valeriu arhierul; în ale părintelui Narcis; Pentru Vartolomeu episcopul; în ale maicii Achilina; Pentru Lucreția presbitera... Cînd a ajuns la Arghezi, a rostit cu o oarecare dulceață în glasul său aspru: Pentru Iosif mitropolitul...

Patriarhul Justinian avea nu numai o memorie fabuloasă, dar și niște intuiții extraordinare. Cum de se va fi gîndit el la un asemenea moment? N-a fost timp de explicații. Isprăvind ritualul, pînă la ultimul om, s-a înclinat ușor:

— Dumnezeu să primească!

Și, parcă anume spre a nu tulbura vădită emoție a poetului, care rămăsese uluit, pierdut, strivit, s-a înclinat a doua oară:

— Pe mine o să mă iertați, am lăsat niște oameni așteptînd.

Ne-am întors în biroul meu tăcînd. Arghezi și-a aprins o țigară și a început să fumeze adînc, fără să scoată o vorbă. Zadarnic am încercat eu să înnođ firul conversației, el continua să rămînă tăcut. Într-un târziu a exclamat:

— E-heei, la voi, aici, e o altă lume!

I-am cerut maicii Achilina să ne mai facă niște cafele, iar ea ne-a adus și lingurițe pentru colivă.

— Nu, măicuță dragă, pe a mea te rog să-mi-o faci pachetel, s-o iau acasă și s-o mîncînc eu Paraschiva.

Maica Achilina a făcut pachetelul, adăugînd o porție și pentru doamna Paraschiva, iar poetul, între timp, a telefonat la garajul Preziđiului să i se trîmită o mașină.

— Domnule Arghezi, am adus o hîrtie să vă împachetați și ulcica.

— Nu, măicuță, pe aceasta să nu mi-o învelești, am s-o duc așa, în brațe, că e pomană românească.

Intr-adevăr, așa a coborît Arghezi pe scara palatului patriarhal, sub

ochii mirați ai șoferului și celorlalți care erau de față, purtînd în brațe un vas cu cireșe, în mijlocul cărora se stînese o luminare.

Mai târziu, amintindu-ne de întîmplare, am început să mă gîndesc tot mai apăsător la ziua aceasta din calendarul vechilor noastre tradiții, Simbăta moșilor, și la puterile din lăuntru ei. Ea nu e o simplă „simbăta a morților”, de care sînt mai multe în curgerea anului, ci a moșilor, a strămoșilor, a tuturor înaintașilor, știuți și uitați, pînă la izvoarele neamului. E o sărbătoare a rădăcinilor. Moșii aceștia sînt cei ce ne-au lăsat o moșie, cu înțeles de patrie, cei ce au făcut din noi *moșneni* sau *moșteni*, adică, după dicționar, țărani liberi, posesori în de-vălmășie ai unei proprietăți de pămînt *moștenite* de la un străbun comun, cei cărora le păstrăm conștiința că tot ceea ce avem mai bun de la ei e o *moștenire* care trebuie păstrată, apărută și transmisă celor ce, noi înșine, le vom deveni strămoși. Filologii pun cîvîntul pe seama limbii albaneze, dar știut este că toate cuvintele noastre de acest fel sînt suspecte de obîrșie traco-getodacică. Specialiștii ar trebui să-i acorde o atenție prioritară.

Ritualul de a se „împărți”, în Simbăta Moșilor, vase de lut pline cu cireșe, nu e creștin. El nu este pomînit în cărțile de slujbă, nu e legat de nici un simbol specific. Cîreșele, numai cîreșele, da, pot fi o jertfă din pîrga fructelor; dar de ce, neapărat, într-un vas de lut? Tradiția e atît de puternică, încît Simbăta Moșilor a devenit, din timpuri străvechi, un tîrg al orărilor, din care s-au dezvoltat cunoscutele tîrguri ale moșilor. Cît e de veche, care-i sînt izvoarele, de cînd s-a altoit ea pe ritualul creștin?

Între timp, săpăturile de la Sarmisegetuza au dat la iveală faimosul vas cu nu mai puțin celebră inscripție: „Decebalus per Scorilo.” Arheologii au tradus inscripția cu „Decebal, fiul lui Scoril”, dar unii împătîmiți ai filologiei, de mai deunăzi, au tradus-o cu „Decebal pentru Scoril”, pornind de la certitudinea că nu e vorba de un vas obșnuit, ci de un vas ritual, de cult, folosit într-o anume împrejurare cu caracter religios, ceea ce ar însemna o ofrandă a regelui întru amintirea tatălui său, despre care se știe, din alte documente, că-l chema Scoril. Afectiv, sînt pentru această din urmă tălmăcire. Și nu numai afectiv, ci dintr-o convingere, mai veche, că tradițiile poporului nostru sînt piesele inestimabile ale unei arheologii spirituale ce se pune, și ea, mărturie pentru continuitatea noastră, ca neam, pe moșia strămoșilor noștri.

Așadar, ce mă împiedică să cred că ulcica de lut, plină cu cireșe, cu care Tudor Arghezi, în acea Simbăta a Moșilor, cobora treptele unei tradiții românești, nu era vasul pe care regele dacilor îl purtase, ca și strămoșii lui, întru pomenirea părintelui său?

Valeriu Anania

Contribuție la istoria tiparului românesc:

RUSU din Sibiel, unul din tipografii Noului Testament de la Bălgrad

Valoarea cultural-istorică, literară mai ales, a cărții românești apărută în urmă cu peste trei veacuri este astăzi pe deplin recunoscută de către spiritualitatea neamului. Ea este considerată un monument al graiului, înălțat în Ardeal pentru întregul neam românesc pentru că a fost scrisă într-o limbă limpede și curată, pe înțelesul românilor de pretutindeni.

Deși a trecut multă vreme de la apariția cărții, știm încă puțin despre acei care o au tălmăcit, scris și tipărit. În mod firesc, faptele lor, opera însăși, ni-i prezintă de neam românesc, vorbind și scriind limba românilor de pretutindeni și, deopotrivă, în postura de oameni culti, de teologi și umanisti ai aceluia timp. Se cuvine amintit, în primul rînd, numele traducătorului Silvestru, egumenul ieromonah venit de la Govora, tiparnicul *Evangeliei învățătoare* de la 1642. Elaborarea scrierii ar fi început în 1643, Silvestru încetînd activitatea în 1646, odată cu moartea sa. De acum, în postura de obîduitor, organizator și continuator al muncii de elaborare și editare a cărții rămîne Simion Ștefan. El caută în tre români „preuți cărturari și oameni înțelepți care să știe izvodul Testamentului cel nou”, clerici dascăli care, chiar supuși ierarhi, îi sînt colaboratori. Numele lor nu le cunoaștem.

Odată redactat, textul trebuia tipărit. Tiparnița românească în funcțiune la Bălgrad însă nu exista pentru că popa Dobra cu ucenicii săi, care imprimaseră la 1641 aici o *Evangelie cu învățătură*, plecaseră pe vremea muceniei lui Ilie Iorest. După venirea sa, ieromonahul tipograf Ghenadie se îngrijise și de acest aspect sau etapă a muncii primind, la cerere, litere chirilice din partea Domnitorului muntean. Cînd s-a început imprimarea ele s-au dovedit însă inutilizabile. Simion Ștefan nu avea, se pare, în preajmă nici meșteri tipografi. În acel moment a intervenit sprijinul material al principelui Gheorghe Rákoczy II, despre care mitropolitul mărturisește într-una din predosloviile cărții, astfel: „Și mîria ta te-ai milostivit de ne-ai adus meșteri streini(i) de ne-au făcut Tipografie și le-ai dat plată din vistariul mîriei tale.” Așadar, acești meșteri ar fi înjghebat și pus în funcțiune secția românească a tipografiei din Bălgrad. Se presupune (în virtutea tradiției noastre culturale și a apropierii Transilvaniei de Țările române surori sub suzeranitatea turcească) că acești meșteri, de bună seamă români, cunosători ai limbii române și alfabetului chirilic, au turnat literele necesare și au rămas la Alba Iulia ca tipografi. Numărul și numele acestor meșteri, de asemenea, nu se cunosc.

În această situație de mister, stăruie, cu deosebire, două întrebări. Au lucrat, într-adevăr, singuri acești tipografi la Alba Iulia, iar dacă nu au lucrat singuri, care a fost aportul acelor care au trudit la elaborarea textului, a lui Simion Ștefan și a colaboratorilor săi? O descoperire recentă vine să aducă în acest sens o dezvăluire documentară importantă. Prelucrarea fondului vechi de manuscrise și tipărituri, adus în urmă cu trei decenii de la mănăstirea Bicsa-

dului, din Maramureș, la Oradea, ne-a prilejuit cercetarea unui exemplar din *Noul Testament* de la Bălgrad, deteriorat, lipsit de legătura veche și un număr însemnat de file. În cuprinsul său au fost identificate un număr de trei mărturii românești din veacul al VII-lea, scrise pe marginea filelor. În cuprinsul primelor două dintre ele un anume Pavel Suciu din Alba Iulia lăsa mărturie la 1667 și în 8 iulie 1681 „cum să se știe că am cumpărat acest Testament drept 9 florinți și l-am dăruit pre sama sv. mănăstiri a mitropoliei Bălgradului să-mi fie pomană în veci, în zilele Măriei Sale, Craiului Apafi Mihai.” De la cine a cumpărat, la 1667 sau la o dată anterioară aceluia an, fără îndoială la Alba Iulia ori în împrejurimi, acest exemplar, Pavel Suciu nu spune. Cea de-a treia însemnare și, de fapt, cea mai veche dintre ele, pe lîngă faptul că aduce o anume lămurire în acest sens, face o dezvăluire nebanuită care ne îngăduie, evident într-o anume măsură, să dăm răspuns la întrebările puse mai sus, referitoare la tipografia cărții. Însemnarea românească este lăpidară și, din păcate (cum se observă și din ilustrație), distrusă pe alocuri din vechime. O reproducem întocmai: „Eu ... Rusu din Sibiel(l) la capăt că de pures, fiind t(i)poğraf cu ceilalți frați, anume Simion Ștefan, cu a(i)u(toriul lui D(u)mnezeu am silit de (o) am tipărit.” Alăurat, în trei locuri, semnatul a aplicat, cu funingine, pecetea personală. A aplicat-o pentru a întări mărturia scrisă „pentru luare aminte”, la scurtă vreme după tipărirea cărții, nu-i exclus chiar la 1648 în tipografie sau în anii următori, în răstimpul cit exemplarului s-a aflat în folosința ori prietatea sa.

Prin mesajul ce-l poartă peste veacuri mărturia merită toată atenția. Ea ne dezvăluie, în primul rînd, numele unuia dintre tipografi *Noului Testament* de la Bălgrad, acel Rusu (din păcate, pasajul cu numele de bottez a fost răzuit) fiind, deocamdată, singurul cunoscut dintre ei. Mărturisește, pe urmă, originea sa românească neîndoie-nică, fiind român din Transilvania, de loc din Sibiel. În sfîrșit, Rusu, singur se întilulează tipograf, alături de „ceilalți frați” dintre care aminteste doar numele lui Simion Ștefan. Afirmația tipografului transilvan întărește astfel, într-un fel, presupunerea în legătură cu obîrșia acelor „meșteri streini(i)” care au ajutat la tipărirea cărții, Rusu din Sibiel numindu-i *frați* că erau de-un neam și aceeași credință, faptul în sine vîdînd o și mai accentuată contribuție exclusiv românească la imprimarea *Noului Testament* de la Bălgrad.

Prin valoarea documentului ce-l păstrează — reprezentînd înscrisul unuia dintre tipografi cărții — exemplarul *Noului Testament* de la Bălgrad, provenit din Maramureș, reprezintă pentru istoria tiparului românesc o carte-document ce înscris numele tiparnicului din Sibiel în rîndul acelor „ostenitori”, cum îi numea Nicolae Iorga, care ne-au dat în veacul al XVII-lea cunoscutele monumente de limbă și literatură românească.

Florian Dudaș

Lucrarea Duhului Sfînt în Biserică

(Continuare din pag. 1)

Ior, precum citim în cea dintîi istorie a Bisericii primare, lăsată nouă de Sf. Evangelist Luca:

„Drept aceea, luați aminte de voi înșivă și de toată turma, întru care Duhul Sfînt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu, pe care a cîștigat-o cu însuși singele Său” (Fapte 20, 28).

Duhul Sfînt este cel ce învîta pe Apostoli, îi îndruma pe calea adevărului și îi ferea de rătăcirii. De aceea ei nu luau hotărîri de unul singur și nici numai ei ca oameni, ci chemau în ajutor pe Duhul Sfînt. Cînd au avut să hotărască chipul în care aveau să primească pe păgîni la creștinism, s-au adunat cu toții și au hotărît, asistați de Duhul Sfînt, astfel: „Păruțu-s-a Duhului Sfînt și nouă să nu se pună nici o greutate în plus în afară de cele ce sînt necesare” (Fapte 15, 28).

Astfel a apărut de la început Biserica ca așezămînt văzut și nevăzut, divin și uman, deopotrivă un „laborator” duhovnicesc în care cele pămîntești se unesc cu cele cerești,

firea omenească fragilă și slabă se întîlnește și se unește cu harurile Duhului Sfînt și devine diamantul de mare preț în care strălucește dumnezeirea.

Biserica este icoana Sfintei Treimi și leagănul în care credincioșii trăiesc cu Dumnezeu, Cel unul în ființă și întreit în persoane, de aceea găsim de la început, în slujbele Bisericii invocarea Sf. Treimi, de la Sf. Ap. Pavel. „Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu-Tatăl, și împărțirea Sfîntului Duh să fie cu voi cu toți” (II Cor. 13, 13).

Duhul Sfînt este cel ce învîta, povățuiește și apără Biserica de rătăcirii. El este „Duhul Adevărului care de la Tatăl porcede” (Ioan 20, 26). El dă mărturie despre Fiul, fiind trimis de Fiul. Din ale Sale a primit, de aceea este numit adesea și „Duhul lui Hristos”.

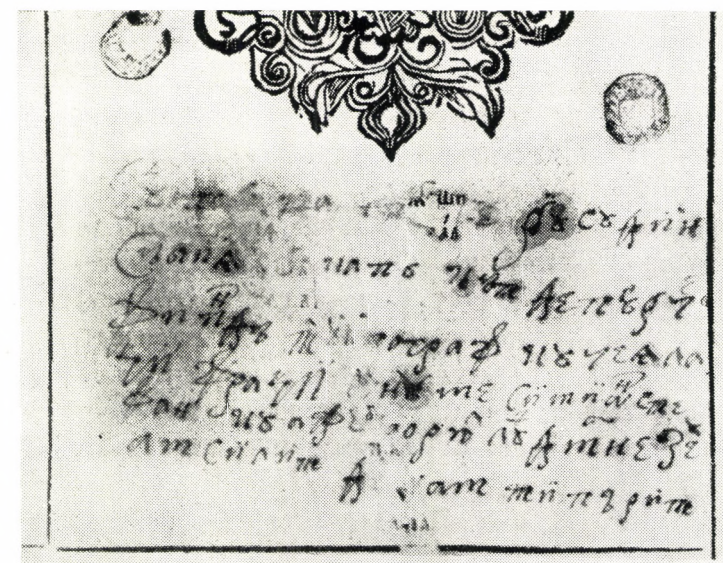
Duhul Sfînt este cel ce cercetează, caută, adevărește, alege episcopi, preoți, trimite misionari, împarte daruri și face ca Biserica să fie „stîlp și temelie a Adevărului”. El dă veșnicie

Bisericii ca să se îplinească cuvintele Mîntuitorului că „nici porțile iadului nu o vor birui” (I Cor. 2, 10; Fapte 15, 28; 20, 28).

Sfîntul Duh este Izvorul vieții celei noi în Iisus Hristos. El ne naște ca fii ai împărăției cerurilor în Taina Sfîntului Botez, ne întărește în credință și în viață virtuoasă prin Taina Sf. Mir, ne mîngîie și ne tămăduiește prin Taina Sf. Maslu, sfîntește bucuriile vieții în Taina Cununiei, dăruiește Bisericii părinți sufletești, în Taina preoției și ne unește cu Hristos în Sf. Euharistie.

Se cuvine să mulțumim Sfîntului Duh pentru întruparea Fiului lui Dumnezeu, pentru inspirația Sfintei Scripturi, pentru întemeierea și conducerea Bisericii, pentru Sfintele Taine prin care lucrează la sfințirea vieții noastre, pentru sfinții care împodobesc Biserica, pentru biruința adevărului, a dreptății și a păcii în lume.

Se cuvine să-i mulțumim pentru toate darurile pe care ni le dă, pentru ca viața noastră să înainteze pe treptele desăvîșirii spre împlinirea voiei lui Dumnezeu care așteaptă ca toți oamenii să ajungă la cunoștința adevărului și să se mîntuiască.

Militanți pentru libertatea și unitatea poporului român

Ioniță Scipione Bădescu (1847 — 1904)

În pantheonul național al luptătorilor pentru libertate și unitate politică a provinciilor românești, un loc de seamă îl ocupă cărturarul Ioniță Scipione Bădescu. Viitorul scriitor și ziarist s-a născut la 15 mai 1847, în Răstolțu Mare, comuna Buciumi, județul Sălaj. A început să dezlege taina cărților la școala confesională românească din satul natal. Dovedind sîrguință și dragoste de învățătură, părinții i-au îndrumat pașii spre școlile mai înalte. Studiile liceale le-a urmat la Beiuș și Oradea; iar cele superioare la universitățile din Pesta, Viena, București și Iași.

A început să scrie de tânăr, pe cînd era elev în Oradea. A debutat în 1866, cu cîteva poezii lirice, în revista „Familia”, condusă de Iosif Vulcan, revistă al cărei colaborator va deveni pînă la sfîrșitul vieții. În anii petrecuți la București, unde s-a refugiat din cauza asupririi străine, el a îndeplinit funcția de redactor la ziarul „Românul”, „Trompeta Carpaților”, „Convorbiri literare” și „Timpul”, alături de Mihail Eminescu și Ion Luca Caragiale. Pe timpul popasului său în orașul de pe Bahlui, ziaristul transilvănean a fost redactor la „Curierul de Iași”

și în 1872 a întemeiat „Noul curier român de Iași”.

Stabilindu-se la Botoșani, Ioniță Scipione Bădescu a îndeplinit funcția de revizor școlar pentru județele Botoșani și Dorohoi. Datorită concepției sale înaintate privind învățămîntul și a atitudinii pe care a luat-o față de starea grea în care se aflau școlile, el a intrat în conflict cu oficialitățile, care l-au destituit din post.

Văzîndu-se înlăturat din învățămînt, profesie pe care o îndrăgise, Ioniță Scipione Bădescu se dedică jurnalisticii și pune bazele ziaristicii botoșanene. Îndeplinește atribuțiile de redactor la săptămînalul „Țara de Sus” și „Curierul Botoșanilor”. Colloanele celor două organe de presă au împrăștiat cu regularitate articolele sale de fond, cronicile economice, politice, culturale și artistice. În scrierile sale, cărturarul Bădescu a luat poziție față de moravurile politice și sociale ale vremii, a manifestat indignare față de mijloacele inumane folosite de marii proprietari de pămînt și arendași pentru reprimarea țăranimii din satele Corni și Dumbrăveni, ridicată la luptă în anul 1888.

Pe lângă munca de gazetar, el a activat și ca folclorist. Astfel, a luat parte la acțiunea organizată de gruparea culturală „Orientul”, înființată de Gr. N. Grădău, care inițiasă realizarea unei culegeri de folclor din toate provinciile românești. În acest cadru, sarcina culegerii folclorului din Transilvania a fost încredințată la trei ardeleni aflați în România, și anume: Miron Pompiliu din Ștei, județul Bihor, Ioniță Scipione Bădescu și profesorul Nicolae Droc-Barcianu din Rășinari, stabilit cu domiciliul în Giurgiu.

În mod constant, condeiul lui Bădescu a rămas credincios poeziei. Versurile sale au văzut lumina tiparului în diferite ziare și reviste: *Poezii originale* și *Coroana României*. Pe lângă poezie, Bădescu a scris și cîteva nuvele. Dintre acestea amintim nuvelele „Pe patul morții” și „Ileana”.

Din creația sa în versuri, un loc de seamă îl ocupă poeziile patriotice: „Trompetele răsună” și „Arma-

Prof. Petru I. Dan

(Continuare în pag. a 4-a)

Cîteva numiri biblice ale Sf. Botez...

(Continuare din pag. 1)

ucenicii săi, adică un botez „cu apă”, un act pregătitor pentru primirea lui Iisus, asemănător cu curățirile levitice” (Ioan 3, 24).

Faptul că însuși Iisus a primit botezul lui Ioan își are rolul bine știut în iconomia mîntuirii neamului omenesc, acela de a arăta că Iisus este însuși Mesia — „plinirea Legii și a proorociilor”. „Nu trebuia botez Celui singur curat — zice Sf. Simion al Tesalonicului — ci pentru noi s-a botezat ca să ne curățim și să spălăm întinaciunea cea din curgerea păcatului strămoșesc.”

Deosebirea dintre cele două boteze o arată și Iisus după Înviere cînd spune Apostolilor: „Ioan a botezat cu apă, iar voi veți fi botezați cu Duhul Sfînt, nu mult după aceste zile” (F. Ap. 1, 5). Știm că această făgăduință s-a împlinit în ziua Cincizecimii cînd Botezul a fost primit prin Sf. Apostoli de cele „trei mii de suflete” care „stăruiau în învățătura Apostolilor și în comuniune, în frîngerea pîinii (= Sf. Liturghie) și în rugăciune” (F. Ap. 2, 41—42).

Ce fel de Botez a fost acesta? De bună seamă numai așa cum l-a tălăcut Iisus în convorbirea cu fruntașul iudeilor, Nicodim, un Botez „din apă și din Duh” (Ioan 3, 5) — așa cum l-a păstrat și l-a practicat creștinătatea de la început și pînă azi; o „naștere de sus” al cărei înțeles a putut să scape învățatului iudeu care, pămîntean fiind, nu se putea gîndi la o altfel de naștere decît cea trupească. Termenul „de sus” mai este folosit de Iisus și în convorbirea cu Pilat: „n-ai avea nici o putere asupra mea dacă nu ți s-ar fi dat ție de sus” (Ioan 19, 11). În același înțeles scrie și Sf. Apostol Iacob: „Toată darea cea bună și tot darul desăvîrșit de sus este pogorîndu-se de la Părintele luminilor” (Iacob 1, 17). Chiar dacă nu este o aluzie explicită la Harul Sfîntului Botez, e o senzație în deplină concordanță cu cele spuse de Iisus lui Nicodim. Domnul numește această naștere spirituală „din apă și din Duh” — o naștere de sus, un dar al Tatălui indispensabil mîntuirii noastre, împărțit fiecăruia credincios o singură dată în viața lui, fără vreun „merit” personal și fără a putea fi împiedicat de nimic altceva de păcatele personale ale primitorului.

Mai sînt și alte numiri date Sfîntului Botez în Sfînta Scriptură, ca cele conținute în expresiile: „a se boteza în Iisus”, „a se îmbrăca în Iisus” (Gal. 3, 27); „a se boteza în moartea și învierea lui Hristos” (Rom. 6, 3) etc. Ceea ce trebuie să reținem însă este faptul că oricare ar fi numirea dată Sfîntului Botez, în Sfînta Scriptură ca și la Sfîntii Părinți, peste tot este vorba numai de un singur Botez, care, după partea văzută este din apă, iar după partea nevăzută este din Duhul Sfînt. Cel care, la Botezul Domnului, s-a arătat în chipul unui porumbel spre „a înțări adevărarea Cuvîntului”, iar la Cincizecime, în chipul unor „limbi

ca de foc”, spre a arăta felurimea darurilor ce se vor revărsa peste credincioșii care-l vor primi.

Unii creștini, în zilele noastre, sînt înclinați să creadă în existența a două boteze; a unui botez numit de ei cu apă, și a altui botez numit cu Duh, sau în Duh. După părerea acestora, „botezul cu Duh poate fi primit atît prin punerea mîinilor cît și fără aceasta, atît înainte de botezul cu apă, cît și în urma acestuia”. Se spune că acest al doilea botez împărtășește primitorului darurile văzute ale Duhului Sfînt, între care darul vorbirii în limbi, al proorocii și al vindecărilor minunate. Se știe că în lumea occidentală, atît în catolicism cît și în Bisericele ieșite din Reforma religioasă și în cele neoprotestante se face mare caz de acest „botez” și de pretensele daruri harismatice pe care le-ar conferi membrilor adunărilor penticostaliste sau de inspirație penticostală, cunoscute sub numele general de mișcare (sau reînoire) harismatică. Și la noi se mai aude vorbindu-se uneori despre pretense daruri ale Duhului Sfînt. Se spune că cutare „a primit Duh”, sau cutare nu s-a învrednicit de a-l primi.

În realitate, atît descoperirea dumnezeiască a Sfîntei Scripturi cît și după Tradiția bimilenară păstrată de Biserica de la Sfîntii Apostoli, există numai un singur Botez (Efeseni 4, 5). Botezul întemeiat de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Botezul „din apă și Duh” — izvorul și temelul tuturor darurilor Duhului Sfînt, fie cele văzute, sensibile pentru simțurile trușei, împărțite atunci cînd Dumnezeu află de trebuință să le împărtășească și pe acestea, fie mai ales pe cele nevăzute, simțite de mintea, de duhul nostru, dar care nu sînt cu nimic mai prejos decît cele dîtîti. Prin acest Botez credinciosul intră în împărăția harului, se face capabil de a primi toate darurile harismatice, căci „prin Duhul Sfînt izvorăsc izvoarele Harului care adapă toată făptura” — zice cîntarea Bisericii.

Biserica nu ignoră posibilitatea uneia sau mai multe convertiri la o viață duhovnicească mai profundă; dimpotrivă, legea creșterii duhovnicești, de la vîrsta „prunciei” la cea „a minții desăvîrșite” (I Cor. 14, 20; Efeseni 4, 13), este legea vieții duhovnicești, așa precum creșterea cu trupul este legea firii. Această convertire, această permanentă înnoire și creștere duhovnicească este posibilă tocmai fiindcă credinciosul botezat, în pruncie sau la vîrstă, află în el seminele Harului Botezului care se descoperă în cel credincios numai pe măsura lucrării poruncilor lui Dumnezeu. Fără lucrarea lor cu credință și smerenie nu este cu putință nici o împărtășire de Haruri. Cîr despre întrebarea, dacă ai primit sau nu Har, putem răspunde că prezența Harului se cunoaște după roadele sale; ori — se știe — „roada

Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelunga-răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blîndețea, înfrînarea, curăția...” (Galat. 5, 22—23). Cei ce le au pe acestea însă, mai înainte „și-au răstignit trupul împreună cu patimile și cu poftele” (Galat. 5, 24) adică au curățit „vasul” care yrea să adăpostească aceste daruri minunate. De altfel și susținătorii „botezului în Duh” spun că „experiența... nu este o sigură pază împotriva poftelor firii pămîntești și împotriva diavolului. Ușor se poate începe în Duh dar sfîrși în firea pămîntească”. Atunci ce mai rămîne din acest al doilea așa zis „botez în Duh”? O numire fără temei, sursă a unor neorînduiri asemănătoare cu cele osîndite de Sf. Apostol Pavel la creștinii din Corint. Ori, Dumnezeu nu este (un Dumnezeu) al neorînduiri, ci al păcii, iar „în Biserică toate trebuie făcute cu cuviință și după rînduială (Cf. I Cor. 14, 33).

În unele adunări creștine există tendința de a se crea o ierarhie întemeiată pe pretense posesiune a unor Harisme, pe deasupra sau împotriva chiar a ierarhiei sacramentale, cu dispreț vădit sau ascuns pentru cei ce le-ar poseda. Mai mult, există tendința ca aceste harisme să fie primite prin simplă rugăciune, prin „punerea mîinilor” sau alte rituri, dar fără cel mai mic efort de curăție lăuntrică, de aseză, de lucrare susținută și smerită a poruncilor lui Dumnezeu — ceea ce, fără îndoială, este o rădăcină. Darurile Duhului Sfînt, de orice fel ar fi, ca și roadele lor, de care amintesc Sf. Apostol Pavel, nu sălășluiesc decît în „inima înfrîntă și smerită”, curățită de patimi. Pilde de necontestat ne stau în față, viețile sfinților de ale căror nume e plin calendarul creștin sau cunoscute numai Atotștiinței lui Dumnezeu.

Istoria e martoră că întotdeauna au existat în Biserică oameni înzestrați cu „felurite daruri”, dar acestea n-au fost cerute de purtătorii lor, nici nu s-au mîndrit cu ele cînd le-au fost acordate, ci au fost rînduite de Dumnezeu pentru scopuri mai înalte, de „zidire” a Bisericii și nu de dezbinare; au fost date de Dumnezeu unor împlinitori ai poruncilor Sale, în urma unor îndelungate și sfînte nevoine. Toate acestea își aveau temelii și rădăcina în unul și singurul Botez „din apă și din Duh” întemeiat de Hristos în Biserică Sa, rod al morții și Învierii Sale mîntuitoare. Este o continuă jertfire de sine a credinciosului spre a crește în virtuți pînă la vîrstă „bărbatului desăvîrșit”, întru Hristos. Aceste virtuți se adaugă treptat prin celelalte Sfînte Taine, îndeosebi prin Sf. Euharistie, dar, precum am mai spus, temelii și rădăcina lor se află în unicul Botez creștin.

Nu trebuie să căutăm alte „boteze”, alte firme sau denumiri, ci trebuie descoperit Harul Sfîntului Botez prin împlinirea Sfîntelor porunci ale lui Hristos.

În această lucrare se află nădejdea mîntuirii credinciosului!

Despre omenia lui George Enescu

(La 25 ani de la moartea marelui muzician)

Cuvîntul românesc *omenie* denumește înmănușiat toate formele de manifestare ale iubirii: mila, compătimirea, mîngîierea, încurajarea în bine, ospitalitatea, ajutorarea materială, respectul, bucuria pentru binele semenilor... Am putea spune că omenia constituie sinteza virtuților unui popor; la noi, cununa nobilei sufletești moștenită de la părinții și strămoșii noștri creștini. În sine, cuvîntul *omenie* nu spune ceva mai mult decît înțelesul cuvîntului iubire, dar accentuează că toate virtuțile izvorite din iubire sînt pentru om; că omul le poate întruni.

George Enescu a fost unul dintre acei oameni care au înmănușiat din plin aceste virtuți. Despre omenia enesciană se poate vorbi tot atît de adevărat ca despre geniul muzical enescian. E destul să citești mențiunile biografice publicate în cartea *George Enescu*, (Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1964), ca să rămii de-a dreptul copleșit de mulțimea faptelor care poartă pecetea uneia sau alteia dintre nobilele însușiri sufletești ale marelui nostru muzician.

Încă la vîrsta de 13 ani concertează, la Botoșani, în folosul spitalului de copii din acel oraș. Adînc grăitoare sînt însăși numele instituțiilor și societăților de binefacere din vremea sa, pentru sprijinirea cărora a cîntat: „Vatra luminoasă”, „Piinea zilnică”, „Crucea Roșie” Română, „Căminul Studențesc”, (București, 1914) „Scena”, (casă de ajutor a artiștilor români, 1915), „Crucea Roșie” Rusă (1917), „Maternitatea”, „Crucea Roșie” Franceză (1918), „Societatea de ajutor mutual a artiștilor” din Lille (Franța, 1931).

În general, a dat foarte multe concerte în scopuri de binefacere. Apoi cine poate calcula numărul celor din anii primului război mondial și din cei dinții ani de după acest război, date în folosul răniților, orfanilor și invalizilor de război, ori a refugiaților, mai ales în Moldova? Cîr despre cele date (gratuit) în acel timp, pentru întărirea sufletească a răniților și ușurarea suportării durerilor lor, mai cu seamă la Iași, dar și în spitalele de pe front și din spatele frontului, de asemenea, nu se pot socoti. În anul 1917 aceste concerte au avut loc zilnic; uneori cîte două-trei în aceeași zi, în spitale diferite. Mai tîrziu a cîntat în beneficiul orfanilor și orbilor de război francezi (1919 și 1920); în cel al studenților și ziaristilor români; în folosul grădinițelor de copii, în anul 1927, la București etc.

Cu totul generoase sînt și donațiile sale propriu-zise, în scopuri de binefacere, sau culturale. E destul să amintim numai că în 24 martie 1909, trimite din Paris 500 franci pentru ajutorarea artiștilor nevoiași, iar în 1915 depune suma de 30.000 lei pentru construirea unei orgi la Ateneul Român. Tot pentru orga Ateneului, în anul 1938, subscrie suma de 80.000 lei, după ce în 1928 dăruise 5.000 lei pentru ridicarea unei statui poetului Mihail Eminescu. Dar subscripțiile mai mici, neconsemnate de biografi!

Act de profundă omenie a fost și acela cînd George Enescu l-a vizitat pe pictorul Ștefan Luchian, acesta aflîndu-se paralizat în pat. Într-o seară, în întinericul camerei sărace, a cîntat la vioară zeci de minute în șir pentru ușurarea suferințelor morale ale pictorului care-și lăsa sufletul să plîngă de recunoștință.

George Enescu a fost omul muncii asidue. După ce studia la vioară ore întregi, se „odihnea” cîntînd la pian. Și, cu toate că ajunsese artist de prestigiu mondial, comportarea sa a exprimat totdeauna o deosebită modestie, care nu-i știrbea demnitatea.

Muzică religioasă propriu-zisă a scris puțină. Un Andante religios, pentru două violonceli și orgă, liedul „Morgengebet” (Rugăciunea de dimineață); poate atît. Dar multe pagini muzicale enesciene poartă pecetea unei solemnități și purități aproape religioase. În orice caz, toată viața sa a fost o *slujbă* de dăruire omului. De aceea nu poate surprinde pe nimeni că în amintita carte pot fi găsite cugetări și mărturisiri enesciene ca acestea:

... „Sufletul omenesc nu se poate dăruia decît în pace.”

„Acei cari cred în artă îmi sînt frați, indiferent de rasă, naționalitate, confesiune.”

„Știu din experiență că cel mai bun, singurul mijloc de a cunoaște pe cineva este să-l iubești.”

Deși a petrecut mulți ani în străinătate, a iubit profund România și poporul român; viața și opera sa constituie mărturie impresionantă. Dintre mărturisirile sale profund patriotice să amintim una din anul 1942: „Ce-aș putea să spun, decît că vreau ca țara noastră, poporul nostru cel admirabil, să iasă la liman. Asta simt.”

După ce ai citit despre faptele, creațiile și cugetarea lui George Enescu, rămii în mare măsură cu sentimentul că ai început să cunoști viața unui om sfințit.

Gheorghe Șoima

Din agenda

Prea Fericitului Părinte

IUSTIN

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

— *Miercuri, 5 martie a.c.*, sărbătorirea celei de-a 70-a aniversări a zilei de naștere a Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin al Bisericii Ortodoxe Române.

La ora 12, în paraclisul Palatului Patriarhal s-a săvârșit slujba Te-Deum-ului pentru sănătatea Prea Fericitului Patriarh Iustin, la care au luat parte membrii Sfințitului Sinod, șefii cultelor religioase din țara noastră, vicari, consilieri patriarhali și mitropoliți, funcționari superiori, rectorii Institutelor teologice, profesori de teologie și seminar, stareți de mănăstiri, de față fiind Prea Fericitul Patriarh Iustin.

După slujba Te-Deum-ului, cei de față au felicitat personal pe Prea Fericitul Patriarh Iustin.

A urmat o agapă festivă oferită de Prea Fericitul Patriarh Iustin, la Palatul Patriarhal, în cadrul căreia s-a toastat pentru sănătatea Întistătorului Bisericii Ortodoxe Române.

— *Mărti, 18 martie a.c.*, Prea Fericitul Patriarh Iustin a primit vizita de curtoazie a Excelenței Sale Domnului Peter Erni, ambasadorul Elveției la București. A fost de față P.S. Episcop-vicar Vasile Tîrgovîșteanul.

— *Miercuri, 2 aprilie a.c.*, Prea Fericitul Patriarh Iustin a primit vizita de curtoazie a Excelenței Sale Domnului Andreas Somogyi — ambasadorul Austriei la București. A fost de față P.S. Episcop Vasile Tîrgovîșteanul, Vicar Patriarhal.

— Prea Fericitul Patriarh Iustin a primit pe Domnul Jean Fischer, directorul general al Comisiei CICARWS, din cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericii de la Geneva, împreună cu Rev. Robert Lodwick, membru al Comisiei. Au fost de față P.S. Episcop Antonie al Buzăului, P.S. Vasile Tîrgovîșteanul, Vicar Patriarhal și P.C. Pr. Consilier Dumitru Soare.

— *Duminică, 6 aprilie a.c.*, prima zi a Sf. Paști, la ora 18, a avut loc primirea de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a preoților capitalei și a celorlalți colaboratori direcți ai Prea Fericitului Sale, care au venit după tradiție, spre a adresa Întistătorului Bisericii noastre creștinescul salut: „Hristos a înviat.” Cu acest prilej, corala preoților capitalei a executat un concert religios. În final, Prea Fericitul Sale a adresat tuturor cuvîntul Său de mulțumire.

— *Joi, 10 aprilie a.c.*, Prea Fericitul Patriarh Iustin a primit pe d-l Mc. Cormic — președintele Comitetului parohial al Bisericii Române din Londra—Anglia, venit în țară împreună cu soția. În același timp P.F. Patriarh a primit pe Rev. John Salter din Londra, Secretarul general al Asociației Anglicane și Ortodoxe, venit împreună cu Rev. D. T. Williams și Rev. R. D. Bal, membrii ai aceleiași asociații. Au fost de față P.S. Episcop Vasile Tîrgovîșteanul, Vicar Patriarhal și P.C. Pr. Consilier Dumitru Soare.

— P.F. Patriarh Iustin a primit pe Grația S. Episcopul anglican John Kirkham de Scherborne, însoțit de canonicul Hugh Wybrew, veniți în țara noastră într-o vizită particulară. Au fost de față P.S. Episcop Vasile Tîrgovîșteanul, Vicar Patriarhal și P.C. Pr. Consilier Dumitru Soare.

— *Joi, 17 aprilie a.c.*, Prea Fericitul Patriarh Iustin, însoțit de P.S. Episcop-vicar Vasile Tîrgovîșteanul, au luat parte la o recepție oferită la Athenée Palace de Ambasada Siriei la București, cu prilejul zilei sărbătoririi zilei naționale a acestei țări.

— *Vineri, 18 aprilie a.c.*, Prea Fericitul Patriarh Iustin a primit vizita de curtoazie a Excelenței Sale Domnului Pierre Cerles, ambasadorul Franței la București, cu soția. Cu acest prilej Prea Fericitul Sale a oferit un dineu, în cinstea înaltului oaspete francez.

— *Luni, 21 aprilie a.c.*, Prea Fericitul Patriarh Iustin, însoțit de P.S. Episcop-vicar Vasile Tîrgovîșteanul, au luat parte la o recepție oferită de Ambasada Israelului la București, cu prilejul sărbătoririi zilei independenței acestei țări.

— *Vineri, 25 aprilie a.c.*, Prea Fericitul Patriarh Iustin a primit pe d-l Wilhelm Schneemelcher, profesor al Facultății de Teologie protestantă din Bonn—R.F.G., invitat la noi în cadrul schimburilor de profesori. A fost de față P.C. Pr. Consilier Dumitru Soare.

— *Mărti, 29 aprilie a.c.*, Prea Fericitul Patriarh Iustin a primit un grup de oaspeți italieni care ne-au vizitat țara, alcătuit din următoarele persoane:

Prof. Giancarlo Elia Valori — director general adjunct al „Italstrade S.P.A.”; D-l A. Bernabei, fost președinte al Radio-Televiziunii italiene de stat; Dr. Emilio Acerna — directorul Relațiilor biblice din cadrul Institutului pentru reconstrucție națională din Italia; D-l Vito Carella — directorul Companiei „Alitalia” de la București. A fost de față P.S. Episcop-vicar Vasile Tîrgovîșteanul.

— Prea Fericitul Patriarh Iustin a primit un grup de 30 persoane, pastori și teologi presbiterieni, de la Seminarul „McCormick” din Chicago—S.U.A., conduși de Prof. Bruce Rigdon. La sfîrșit, P.F. Patriarh s-a întreținut cu conducătorul grupului. A fost de față P.S. Episcop-vicar Vasile Tîrgovîșteanul.

Ioniță Scipione Bădescu

(Continuare din pag. a 3-a)

tei române”, dedicate luptei poporului nostru pentru independență. Prima dintre ele, intitulată „Trompetele răsună”, a fost scrisă la București, în vara fierbinte a anului 1877. Concepută și publicată în împrejurări de excepție, la cerințele unui înalt comandament național, poezia „Trompetele răsună”, asemenea marșului pașoptist „Deșteaptă-te române” a lui A. Mureșan, a devenit unul dintre cele mai populare cîntece patriotice ale acelor înălțătoare zile. Versurile sale înaripate redau atmosfera din țară, dorința de luptă pentru libertate și independență și, în același timp, exprimă credința în vi-

toarea unire a tuturor provinciilor românești.

Dotat cu o mare sensibilitate, poetul a reușit să surprindă uimitor de concis în numai trei strofe, participarea plenară a întregii națiuni la războiul pentru independență:

*Trompetele răsună
Prin munți și prin cîmpii,
Românii toți s-adună
Cu sutele de mii!*

Din versurile sale se degajă atmosfera de mobilizare generală:

*Un glas pe toți îi cheamă,
E glasul neatîrnării.
Ei teamă n-au de nimeni,
Trăiască oastea țării!*

Trompetele răsună peste întreg pămîntul românesc. Răspunzînd acestei chemări, alături de frații din vechea Românie, se află românii din Transilvania, Banat și Bucovina, care se găsesc sub ocupația monarhiei habsburgice.

*Un glas pe toți îi poartă
Să-și vadă iar moșia
Unită, mare, mîndră,
Trăiască România!*

Cea de-a doua poezie este o odă și se intitulează: „Armatei române.”

Vizită ecumenistă

Prestigiul de care se bucură Biserica Ortodoxă Română, originalitatea spiritualității ortodoxe românești explică interesul crescînd al unor teologi și oameni ai Bisericii din diferite părți ale lumii față de istoria și viața de astăzi a Bisericii noastre.

Între 16—29 aprilie un grup de studenți teologi, pastori și credincioși ai Bisericii Prezbiteriene Unite din Statele Unite ale Americii au intrat în țara noastră sub conducerea prof. dr. Bruce Rigdon de la Facultatea de Teologie „McCormick” din Chicago, bun cunosător și prieten al țării noastre și al Bisericii Ortodoxe Române.

Călătoria prin România a cuprins întâlniri cu ierarhi, vizitarea unor importante centre bisericești la București, Buzău, Roman, Iași, Suceava, Cluj-Napoca, Sibiu, la vestitele mănăstiri din nordul Moldovei unde

oaspeții au purtat discuții cu călugări și călugărițe despre rolul național duhovnicesc și cultural al mănăstirilor în istoria poporului nostru, despre viața de astăzi de rugăciune și muncă, de slujire a lumii care se desfășoară în mănăstiri.

La seminarele teologice de la Buzău, Neamț și Cluj-Napoca și la institutele teologice din București și Sibiu, grupul de vizitatori americani s-a întîlnit cu profesori, elevi seminaști și studenți teologi cu care au discutat despre învățămîntul teologic din Biserica Ortodoxă Română, despre orientarea sa ecumenică, școlile noastre de teologie fiind promotoare ale înfrățirii ecumenice avut pe plan local, prin conferințele teologice interconfesionale cît și pe plan mondial prin participarea profesorilor de teologie la diferite întruniri ecumenice internaționale.

În timpul vizitei la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, domnul profesor Bruce Rigdon a arătat că la apropierea dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserica Prezbiteriană din Statele Unite își aduc contribuția și studenții români care au studiat sau studiază în prezent la Facultatea de Teologie Prezbiteriană din Chicago, cei mai mulți dintre aceștia fiind absolvenți ai Institutului Teologic Universitar din Sibiu.

La sfîrșitul vizitei, grupul de studenți teologi, pastori și credincioși ai Bisericii Prezbiteriene Unite din Statele Unite ale Americii au fost primiți de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin căruia i-au mulțumit pentru ospitalitatea de care s-au bucurat în timpul șederii în țara noastră și au exprimat convingerea că astfel de vizite contribuie la apropierea dintre Biserici și popoare.

A. Jivi

Vizita Prof. Dr. Wilhelm Schneemelcher

În perioada 17—27 aprilie prof. dr. Wilhelm Schneemelcher de la Facultatea de Teologie a Universității din Bonn a vizitat Biserica Ortodoxă Română și țara noastră la invitația Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin. Profesorul Schneemelcher a fost pînă în acest an titularul catedrei de studii patristice a facultății mai sus menționate. În timpul petrecut la București oaspetele a vizitat instituțiile centrale bisericești, Mănăstirea Cernica și a ținut o conferință la Institutul Teologic de grad Universitar din București.

În ziua sosirii sale la Sibiu, Duminică, 20 aprilie, prof. Schneemelcher a fost primit de I.P.S. Sa Mitropolitul Nicolae, după care a asistat la Sf. Liturghie în Catedrala mitropolitană, fiind profund impresionat de frumusețea serviciului religios.

În cursul după amiezii a vizitat împreună cu I.P.S. Mitropolit Nicolae Mladin și cu P.C. Arhid. Constantin Voicu Casa de odihnă a arhiepiscopiei Sibiului de la Păltiniș.

A doua zi, luni, 21 aprilie, Prof. Schneemelcher a prezentat la Institutul Teologic de grad universitar din Sibiu conferința cu tema „Formarea Bibliei creștine”. Conferința urmărită cu interes de profesorii și de studenții institutului a prilejuit discuții rodnice, în cursul cărora au fost identificate o serie de puncte comune între teologia ortodoxă și cea luterană, în legătură cu această problemă.

După amiaza a fost vizitat muzeul cu icoane pe sticlă de la Sibiu. Oaspetele și-a exprimat bucuria de a putea vedea această colecție de artă religioasă, a căror exponate constituie o expresie specifică a religiozității poporului român.

Mărti, 22 aprilie, Prof. Schneemelcher a vizitat capela și biblioteca Institutului Teologic, Tipografia Mitropoliei Ardealului, avînd cuvinte de laudă pentru nivelul ridicat al dotării tehnice și al execuției tipăriturilor. Tot în cursul dimineții a fost primit de domnul Episcop Albert Klein al Bisericii Luterane C.A. din

România. A urmat apoi o vizită la Mănăstirea Sîmbăta de Sus, unde a admirat colecția de icoane pe sticlă și frumoasa biserică a mănăstirii.

Miercuri, 23 aprilie, Prof. Schneemelcher a plecat spre Cluj, următoarea etapă a călătoriei sale prin țara noastră. În drum spre Cluj s-a făcut un popas la Alba Iulia.

După popasul la Alba Iulia a continuat drumul spre Cluj. Aici Prof. Schneemelcher a fost oaspetele I.P.S. Arhiepiscop Teofil al Clujului, fiind condus tot timpul de P.S. Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul. Oaspetele german s-a întîlnit în cursul dimineții zilei de joi, 24 aprilie cu profesorii Institutului Teologic Protestant Unic, iar în cursul după amiezii a vizitat pe conducătorii celorlalte culte religioase cu reședința în Cluj.

Joi dimineața Prof. Schneemelcher s-a întors la București, ducînd cu sine plăcute impresii privind relațiile de frățietate dintre cultele religioase din România în cadrul ecumenismului local.

Lector Dorin Oancea

Izvorul Tămăduirii la Mănăstirea Brîncoveanu

„Izvorul Tămăduirii”, vineri după Paști, este al doilea hram al Mănăstirii Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, sărbătorit și în acest an cu multă căldură sufletească.

De la Centrul arhiepiscopal din Sibiu a participat I.P.S. Mitropolit Nicolae, însoțit de P.C. cons. Gh. Papuc, P.C. pr. L. Streza, duhovnic la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, și C. diac. I. Galea.

Sf. Liturghie s-a săvîrșit la altarul din preajma bisericii mănăstirești, răspunsurile fiind date de obștea credincioșilor.

La momentul convenit a fost hirotonit diacon Gh. Moraru, viețuitor la sf. mănăstire.

La priceastăna a predicat P.C. ierod. T. Părăianu.

A vorbit de asemenea P.C. prot. R. Zaharie (Făgăraș).

După Sf. Liturghie, cuvînt de învățătură a rostit I.P.S. Mitropolit

Nicolae, care a zăbovit asupra învierii Domnului și asupra cînstirii Maicii Domnului. În partea finală a cuvîntării, I.P.S. Sa a dat o seamă de îndrumări pentru viața de zi cu zi a credincioșilor, legate de viața lor familială, de respectul și dragostea reciprocă la care sîntem îndatorați.

A urmat apoi sfințirea apei și masul de obște.

P.

du-le în lupta pentru libertate și unitate politică.

Participant neobosit la războiul pentru cucerirea Independenței de stat a României, Ioniță Scipione Bădescu a desfășurat o bogată și intensă activitate în vederea înfăptuirii unității politice. El însă n-a apucat să vadă împlinit acest ideal la 1 decembrie 1918, deoarece o nemiloasă boală i-a întrerupt firul vieții în 1904, la vîrsta de numai 57 ani.

Cu prilejul comemorării a 75 de ani de la moartea sa, aducem un cald și binemeritat omagiu scriitorului și ziaristului Ioniță Scipione Bădescu, care și-a adus prețioasa contribuție la lupta pentru înfăptuirea dezideratului național al independenței și unității politice.